

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor.	— III.	Egy évre . . . 10 kor.	— III.
Fél évre . . . 5	—	Fél évre . . . 5	—
Negyed évre . . . 2	—	Negyed évre . . . 2	—
Egy óra . . . 1	—	Egy óra . . . 1	—
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Fetelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többnyire megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

Az osztrák számítás.

Irta: **Kossuth Ferencz.**

Azon már nem csodálkozom, hogy a osztrák kvóta-bizottságnak számos tagja nem nyugszik bele a jelenlegi kvóta arányába. Van olyan, a ki 5%-os követel nyíltan, ke-
reken és durván. Van olyan, aki fur-
fanggal akarja ezt elérni és a vámbe-
vételt nem akarja a kvótateher kiveté-
se előtt levonni, mert tudja, hogy az
összes határvámából a magyar korona
vámhivatalainál csak 15 millió korona
folyik be, Ausztria határvámjainál pe-
dig 99 millió korona; de nem mint-
ha ez az arány képviselné akét or-
szág fogyasztó viszonyát, hanem azért
mert a mi bejön, az nagyobb részt
nyugatról jön be, s elállja az utat
köztünk és a nyugat közt az a ked-
ves, jó szomszéd, melylyel összeháza-
sított a mi őseink kapzsisa, ado-
mányokért és czimekért sóvárgó lel-
külete.

A gondolat valóban nagyszerű;
igy kerekszámban 51% kvótót fizetne
Magyarország!

A bizottság többsége leszavazta a
tulzókat, kik azonban az osztrák köz-
vélemény irányzatát képviselik. Körber
„tiltakozott“ az ellen, hogy a kiegye-
zés és kvóta között valamely junktim

létesítsék; s ez a tiltakozás eszem-
be juttatja a magyar kormány tiltako-
zását az ellen, hogy junktim volt a
kiegyezés egyoldalú életbeléptetése
közt, mely az önálló vámterület „jogi
állapotában“ történt meg, és a kvóta
fölemelése közt, 31.4-ről 34.4-re 1899
végén.

Igaz, hogy e szerencsétlen egyol-
dalu „állapotot“ drága pénzen meg-
vásárolta már az ország, úgy hogy
megadta a 344-es kvótát, midőn erőlt-
tetett számításal is csak 33.84-et
tudtak kihozni alig egy évvel azután,
hogy napnál világosabban bebizonyi-
tották a 31.4%-os arány helyességét.

De az osztrák lelkiismeret ruga-
nyos és szívesen megfizettének drága
szomszédaink e ránk nézve káros „ál-
lapotot“ kétszer, háromszor, sőt tíz-
szer is, ha lehetne.

Hogy is ne! A kormány és több-
sége görcsösen ragaszkodnak ehhez az
„állapothoz“, mely pedig a megállapodott
nyomorúságot jelképezi reánk
nézve.

Ha ehhez az „állapot“-hoz igy
ragaszkodik Magyarország, akkor ez
hasznos ránk nézve; ha pedig Ma-
gyarországnak hasznos, akkor Ausztri-
riának káros: igy okoskodnak Bécs-
ben és igy bizonyítják be legjobban,
hogy a magyar és az osztrák érde-

kek ellentétesek, tehát a szoros ösz-
szekapcsoltság mind a két részre néz-
ve káros. Azonban Körber, bár rövid-
látó és kancsal, azért mégis jól látja
a helyzetet: nem eléggé kancsal arra,
hogy egy helyett kettőt lásson. Ő látja
a czélt, mely felé halad, s ezt egysé-
gesnek is látja; Daitonizmusban sem
szenved; jól látja az egységes czél szí-
nét, amely a sárga-feketeszín; Körber til-
takozik a junktim ellen; de az előadó,
Beer, jámboran bevallja, hogy ha
megvolna a kilátás arra, hogy a két
parlament meg tud egymással al apod-
ni, ez esetben egészen más indítványt
tenne.

Beer előadó minket, a független-
ségi pártot, nem vesz tekintetbe; ő
csak az ő osztrákjaira gondolt, midőn
igy elmélkedett; úgy látszik, hogy
nem jártas a magyar politikában és
nem tudja, hogy ha a függetlenségi
párt ki találja mondani e szavakat:
e d d i g é s n e t o v á b b! — jókora
kérdőjel fog füződni az ő osztrák el-
mélkedéséhez és az egész gonosz já-
tékhöz, melyet Bécsben velünk üznek.

Igen is, ez gonosz játék, mert
mindenki tudja, hogy a mostani álla-
pot mindig csak állapot fog maradni
és nem lesz belőle soha kiegyezés;
ezt mindenki tudja és mégis alkudoz-
nak, időt vesztegetnek; lógni hagyják

A hajduk között.

II.

A vadászat szenvedélyének Nánáson is
sokan hódolnak. Vannak olyan vadászok, a
kik gombos, sárga kumásnit s zergeszszakállas
kalapot viselnek és jeles, drága a fegyve-
rök, de a nyulban kevés kárt tesznek. Van-
nak aztan olyan vadászok is, kik a nánási
suszter, Forrai Miklós uram szabta tartós
bogarja eszímában tapossák a tarlót, a pus-
kajok sem elsőrendű angol gyártmány, de
jó szokásuk fültövön puskázni a nyulat. De
kerülnek még oly vadászok is, kik a puska-
val is biztosra veszik a nyulat, de agaraik-
kal is veszedelmei a mezők négy lábú vad-
jainak.

Az irigykedés, a lenézés puskaporos
zacskóival bőven terhelt nánási vadászta-
kák épp az agarak miatt készülnek felrob-
bani. Ugyanis a nánási vadásztársaságnak
egyrésze, a gonosz nyelvek szerint azok,
kiknek a puskához sincs valamiféle nagy
szerencsésük, vérszövetséget kötöttek az
agarázók és agarak ellen. Nem kevesebb
a kívánságok, minthogy többé a nánási me-
zőkön ne lehetne agarázni, sőt hogy az
agarakat a kutyáimra kössék fel az agaráz
urak.

Ez ellentét miatt szakítás várható a
nánási vadásztársaságban. Nem lehetetlen,
hogy itt is több részre szakítsák szét a va-
daszterületet és a hajduatyafiság és testvé-
riség nagyobb dicsőségére a böszörményi
jeles példa szerint itten is lesznek majd
uri, iparos és paraszt vadásztársaságok, me-
lyek ismét puskás és agaráz szaksztyályokra
oszlanak fel.

Az igazság érdekében alólírott kijelen-
ti, hogy határozottan agarázspárti. A lesi
puskásokat nem sokra nézi; mert az agará-
zás gyönyörű és ősi magyar sport. A haj-
duk földjén mindig jó hire és neve volt az
agarázsnak és a futó agárnak.

Alólírott maga is osztozott nem egyszer
az agarázgat gyönyörűségeiben és ennek az
urifajta versenyállatnak nem egy diszpeldá-
nyát etetgette, simitgatta és uszitgatta saját
közűleg. És csak saját életfutása határdomb-
jain belől is számos jeles agarázra és aga-
rakra emlékezik; mert hisz a szülei ház
udvaráról is nevezetes agáruak és agár
asszonyaságok futottak ki a gyöpes mezőre,
nyulgyadag rétekre.

Alólírott a többek között igen élénken
emlékezik Berencsy Gabor nevezetű kedves

bátyjának az agarára. Ez az agár nem gyil-
kolta meg, nem ronsolta szét a nyulat,
csupán nagy elegánsan a tarkóját ragadta
meg. Aztán a kedves a legnagyobb előze-
kenységgel igy hajtotta a saját lábán a
nyulat urakocsijához; vagy a lóhátas aga-
rázshoz, közben nagyobb tréfa kedvéért el-el
is engedte a nyulat mintahogy a tapasztalt
macska szokott az egérrel játszadozni; de
aztán hopplá! . . . Ahogy iramodni kezdett
a nyul, már ismét melléje rugaszkodott és
tarkóncsipe azt és az eleven zsakmányt
igy hajtotta az urához.

Nótám vége az, hogy kívánom, hogy
az agarázgat még sokáig viruljon a nánási
virányokon és hogy még számos csemeteket
növelhessenek fel a nánási agarak; mert az
agarázgat minden izében magyar és élvezetes
torna . . .

— Hajrá! Hajrá! Ma is fülembé zug
a harsány kiáltás és a virágos mezőn látom
az izgató, a tüneményes hajsztát . . . Meg
egy merész ugrás. Már a gyöpre terítette a
nyulat a széles mellkasu, aczellábu agár.

Ezen agaráz irás kapasan egy bus
esetről is emlékezem. Kint hallottam Nána-
son a hajdusági, ez időszertint, leghiresebb

a Damokles-kardot fejünk felett, sőt meg-meg lóbálgatják, azért, hogy ijesztgessék vele a kishitűeket; s ezalatt az egész közgazdasági élet pang; minden bizonytalan; az elhatározásra kitűzőt határidő pedig rohamosan közeledik.

Nem szeretek erős szavakat használni, de ha erre nézve valaha kísértésbe jövök, ez akkor van, ha a macs elhatározásra gondolok, a melylyel neki vezet a falnak a közgazdasági téren az országot, a közös vámterület fixa ideája.

Már maga az a tény, hogy vámrendszerrel összekötnek egy mezőgazda- és egy iparos-államot és azt állítják, hogy mind a kettőnek érdekét egységes vám- és kereskedelmi politikával meg lehet védeni; oly elméleti és gyakorlati herezia, a mely megdöbbentő.

Az osztrákok érzik, látják, tudják, hogy van valami, a mi a magyar kormányt egy bizonyos irányban haladni kényszeríti; érzik, látják, tudják, hogy a magyar kormány tagjai jeles emberek és nem járatlanok többé a közgazdasági téren, mint elődeik voltak, kiket amikor jónak láttak, impertinensül becsaptak. De épp azért, mert ezt érzik, látják, tudják és mégis szemtanúi annak, hogy a magyar kormánya közgazdasági téren velük szemben elméleti és gyakorlati hereziában leledzik; épp ezért mernek mindent, — mert nekik mindent merni lehet; ők érzik, látják, tudják, hogy a következményektől nincs mit tartaniok.

A művészet a vidéken.

Sok szó esik az utóbbi időben művészetéről, művészeti neveléséről, sőt még a művészet decentralizációjáról is. Szinte

és legszenvedélyesebb agarásznak a kora elhunytát. A múlt héten hunyt el és temettek el a népszerű földesi fiatal öldes urat, azt a jókedélyű, nyílt, barátságos Bogdán Zsigát, a ki élete virágjában tört le.

Derek, kedves magyar ur volt. A cigánymuzsikának, szép lónak és a futós agarának különös jóbarátja. Nagy gazdálkodása melletti elfoglaltsága dacára is mindig szakított időt, hogy pompás fajlovaival, agaraival a nyíri, a bihari agaraszversenyeken részt vegyen. És kitűnő agaraival számos díjat is nyert.

A hü háts paripa, a nyifogó agarak, az a fekete és az a egérszürke híres két versenyagar most már hiába várják a kedves gazdát. A gazda meghalt. A barnapiros Bogdán Zsigát eltemették és varmegyénk társas élete egy barátságos, igazi magyar gazdát, urat vesztett benne. Fialat felesége és Gábor testvére, nagy rokonság és barátok gyászolják a kiváló agarászt, aki többé sem a hajdusági, sem a nyíri, sem a bihari gyepen nem kiáltja többé az agarainak:

— Hajrá!! . . .

Szabad Hajdu.

jól esik a lelkes hang; csak az a baj, hogy az a sokszor hangoztatott művészet voltaké csak a költői képzelet honában rejti még, ami talán egy kissé távol is esik a mi szép fővárosunktól. A mi pedig még nincs koncentrálni, azt — úgy vélem — nem lehet decentralizálni sem. És hogy nálunk sem főváros, sem művészi központ nincs, azt úgy hiszem — nem is igen kell bizonyítani. Az építészet terén nincs Budapesten tíz stilszerűen épült monumentális palota. Nincs egyetlen egy szobor, mely akármilyen tekintetben kiállana a versenyt egy szebb bécsi vagy berlini szoborművel. Képesarnokunk tulajdonképpen csak egy van, a muzeumi. Itt van néhány szép kép, vannak hazafias irányú festmények is, de az a rendszertelenség, az a szegénység, mely minden oldalról bennünket fogad, inkább leverő, mint fölemelő hatást tesz ránk. A zenének szintén csak egy számbavehető intézete van, az meg minden, csak nem magyar és ez is csak azokon a morzsákon táplálkozik, melyeket a szél nyugatról és Itáliától söpör. Színészetünkről, mely pedig most sok tekintetben föleje kerekedhetnek a bécsinek csak a legutolsó botrányok miatt is, jobb hallgatni.

Mit decentralizáljunk hát?

Semiféle mesterséges manipulációval sem lehet a természetes fejlődést pótolni. Mar pedig a művészetek extenzíve csak ott fejlődnek, ahol intenzíve már elérték a fejlődés lehető legmagasabb fokát. Intenzív fejlődés pedig csak oly államban lehetséges, hol a virágzó földművelés, kereskedelem és műipar általános anyagi jólétet és gazdagságot teremtett immár. De hol áll mindez nálunk? A fejlődésnek kezdetleges fokán.

Mikor fejlődött ki a középkor művésze? Nemde midőn az olasz városok meggazdagodnak. De nagy hatású volt a főurak és különösen a főapok példája is. És vajon nálunk miféle hatással voltak legutóbb főpapjaink a művészetek emelésére. A pécsi, kassai székesegyházak építését, a győri egyházi zenekar szervezését kivéve, az utolsó évtizedek alatt, hol fordult elő valami jelentékeny művészi momentum, egyházi körökben? Hol létesítettek gazdagabb uraink az utóbbi évtizedekben nagyobb művészi alkotásokat? A magyar polgári osztálynak köszönhetünk ugyan a fővárosban is, a vidéken is egyet mást, de itt meg mindennek a protekció a keréktörője. Ott van az Erzsébet-szobor, ott van a Milleniumi emlékmű; a Kossuth mauzóleum ügye. És lehetséges-e hogy olyan körülmények közt, midőn nem az érdelem, nem a tudomány, nem az arvaság szerint, hanem az összeköttetések szerint döntenek művészi kérdésekben is, hogy ott a művészet fejlődhessen. Már pedig nálunk többnyire a lábak szerzik meg azt, amit a fejnek kellene, no meg az — arcbőr. Fölfelé hizelgés, kétszínűsködés, lefelé meg arrogans zsarnokoskodás minden érdemnél előbb célhoz vezet. Ez a protekció pedig a művészetek decentralizációjánál csak terjedni fog.

A vidéki művészi központok, kiállítások, stb. létesítésének van azonban egy ennél is sokkal nagyobb ellensége és ez a fővárosi művészeknek a vidékkel szemben mindig és mindenütt tanúsított különös magatartása. Szerintük a vidéknek minden jó, nekik azt úgy kell mindenütt elfogadni amint és a hogyan ők a vidéknek azt eléje rakják. Különösen, ha valakinek a háta mögött egy céhbéli újságíró áll, ha csak akkora legyen is, mint a hüvelykujjam! Ilyen esetben nincs ellenmondás, nincs felülbíralat. A legtudatlanabb gyerkőc is hihetetlen gúnyral ront a naiv vidékire és jaj annak, akit egyszer ezek a fővárosi „nagyaságok” kiköz-

denek. És a jámbor vidéki nagy közönségnek ten leg sokszor inkább imponál valamely fővárosi újságnak egy sora, mint az egész vidéki sajtó. Hogy ki írta és micsoda érdekből vagy miféle felületességgel azt a fővárosi cikket, arra nem gondol senki.

Majd ha nálunk a közgazdasági helyzet általában megjavul, ha egészségesebb kritikai viszonyok lesznek, ha a nagy vagyton tulajdonosai példát mutatnak a polgári osztálynak a hazai művészet támogatásában, ha a polgári elemek intelligensebb része oly anyagi helyze be jut, hogy művészi igényeinek kielégítésére anyagi aldozatot hozhat, akkor beszélhetünk a művészetek decentralizációjáról. Egyelőre azonban törekedjünk a szépsézet nevelés által a művészetek iránt az érdeklődést felkelteni, a lakosság legtágabb rétegeiben a műveltséget terjeszteni, hogy akkorára, mire a mostani nemzedék jut társadalmi szerephez, legyen a művészetek iránt fokékonny közönség, mely a műveltséget saját lelke igényeinek kielégítése végett fogja pártolni, erőltetett, mesterséges hangulatkeltes által létrehozandó akcióval úgy sem megyünk semmire.

Névmagyarosítás.

(Társadalmi járvány.)

Nálunk minden divat, és mi a divat rabjai vagyunk. Egész járvány-szerű ez már. Valóságos lelki rab-szolgálat. A magyar ma Széll Kálmán-féle kalapot, Fejérváry-mellényt, Apponyi-gallért, Darányi-kézelt visel, Wekerle-rostélyost, Eszterházy-szeletet zabál stb. Szegény Horánszky, — róla nem neveztek el még gallért sem, bár a Hegedüs-féle gallérok már kimentek a divatból.

Divat minden. A bűn és az erkölcs, jó és rossz szokások, szereplés és visszavonultság, szerénység és szemtelenség. Egyszer divatba jön a szeretőtartás, máskor a templombajlás,

Ilyen divat néhány esztendő óta a névmagyarosítás is. Valóságos országos járvány lett a magyar név vásárlása.

Igenis. Vásárlás. Sőt vásár, végeladás. A szörnyen okos fináncz kitálta mindjárt az adóját is. Tekintélyes összegeket szedett be már e réven, mert nem igaz ám az, hogy a magyar név csupán ötven krajczárba kerül. Van annak sallangja, mert kell oda még több bélyeges okmány-meléklet is.

Aránylag azonban potom árért lehet valaki Hunyadi, Kinizsi, Berzsényi, Kohári, Szécsényi, Balassa, Rákóczi, Bercsényi stb. Szóval afele ötven krajczáros magyar, amint gúnyolják őket, De meg is érdemlik, mert a névmagyarosítás körül hallatlan visszaéléseket követtek el. A történelmi neveket sokszor oly egyének vásárolták meg, akik magyar név helyett huszonötöt érdemelnének és akik csak szegényekre válnak valamely történelmi név viselőjének.

De nehogyan azt képzelje valaki, hogy én a névmagyarosítás ellensége volnék. Koránt sem. A névmagyarosítás maga igen szép dolog, de a visszaélések, amiket ennek leple alatt elkövettek, undorítóak.

Igenis. Magyarosítsuk meg az idegen családneveket, de tisztességgel. Ne üzzünk vásárt, vagy végeladást belőle, hanem emeljük a magyar név elnyerését érdemmé. Adjunk magyar nevet kitüntetés, jutalomképen és csak is olyanoknak, akik becsületet tudnak szerezni a magyar névnek.

Amíg ilyen csunya vásár, végeladás és alkalmi vétel tárgya lesz a magyar név, addig sok idegen nevé, de jó magyar hazafi tartózkodni fog attól, hogy a nevében is magyarrá legyen.

Szókimondó.

NAPI HIREK.

Május.

Üdvözlünk május! A költők szerint te vagy a virágok, a bodrosodó lombok hónapja.

Nem kételkedünk benne május, hogy valaha ily virágos, harmatlombos enyhe, kedves hónap voltál te. De az idén zord kíséreléssel köszöntesz be. Fagy, dér, nátha, influenza a kiserőd. És midőn felőled e sorokat írjuk, ó szép május elseje, tűzlobog a vörösré kiégett, kis rozoga szerkesztőségi kályhában. És a hűlés miatt bekötött torokkal ábrándozunk felőled o szép május, kit kérünk, hogy deríts reánk enyhébb időt. Fakasz virágot és harmatos lombokat a pusztító jegvirágok helyett. Tehát ilyen reményekben köszöntünk téged május, a mely itt a nagyvárosban a költőzködés hónapja is nagy.

Honvédtisztek visszamaradása.

A legnagyobb foku igazágtalanságot követi el Fehérváry Géza miniszter a honvédtisztekek szemben. Alig egy tized részét léptette elő azoknak, akik az előléptetést szolgálatuk és egyéb tulajdonságaiknál fogva megérdemlik. A miniszter azonkívül az ezredestől lefelé sűrűn helyeztet át közös hadseregbeli tiszteket a honvédtisztek állományába. Ezzel hátra tolja a törekvő magyar tiszteket. Mindezt állítólag azért teszi, hogy elejét vegye az osztrák szellemben nevelt közös hadsereggel szemben a honvédségnél a magyar szellem kifejlődésének. Fehérváry ur, Ön nem cselekszik helyesen.

A bősörményi új járásbíró.

A király Terestényi Dániel ilosvai kir. járásbíró eddigi minőségében, a h.-bősörményi járásbíróshoz helyezte át.

Kovács Gyula

orsz. gyűlési képviselő, a függetlenségi és 48-as Kossuth párt tagja, május 4-én va-

sárnap Balmaz-Ujvárosra rándul pártjának vezérembereivel, hogy a balmazujvárosiak vasárnap délben tartandó bankettjén és ugyanaznap este rendezendő táncmulatságán résztvegyen. A bankett azon alkalomból lesz rendezve, hogy Kovács Gyula legközelebb a balmazujvárosiak küldöttségét dr. Bakonyi Samu, dr. Benedek János és Rakosi Viktor képviselőkkel Darányi miniszterhez vezette és attól a kis gazdák részére kért földberletek tárgyában kedvező választ nyertek. A balmazujvárosiak nagyban készülnek a vasárnapi mulatságra.

Beteg főjegyző.

Részvétellel értesülünk, hogy Komlóssy Arthur főjegyző, polgármester helyettes, hűlés miatt betegen fekszik a lakásán.

A munkácsi magyar zsidók a lengyel zsidók ellen.

A B. H. egyik előző számában volt megírva a munkácsi ortodox rabbi választás története. Itt a belügyminiszter rendeletének kijátszására 1894. óta a főrabbi állást nem töltötték be, hanem rabbi-főnök nevezettel oly egyént bíztak meg annak teendőivel, aki nemcsak nem volt magyar honos, hanem elis volt tiltva az országban való rabbiskodástól. De mi történt? A munkácsi magyar zsidók között elhatalmasodott lengyel zsidók ez év márczius 2-án ennek az embernek a fiát választották meg hallatlan erőszakoskodások és botrányok közepette főrabbiá. A kisebbség a választással elégedetlen lévén, e hónap 12-én egy tiztagu küldöttséggel panaszt tett a rabbivalasztás ellen egy a vallás és közoktatásügyi miniszternél, mint a miniszterelnöknel. A kormányhoz benyújtott kérelem a minap nyomtatásban is megjelent. E kérelem a felvideki zsidóság sajtósági közművelődési, erkölcsi és egyházi állapotainak jellemző okirata lévén, megérdemli, hogy az alábbiakban megörökítsük azt.

A ujonnan megválasztott főrabbi — mondja a kérelem — semmiféle iskolát sem végzett. Amaz állít, hogy a nyitrai polgári iskolában magánúton vizsgálatot tett, nem felel meg a valóságnak, hiszen lehetetlen, hogy csupán zsidóul beszélő ember magyar iskolában vizsgát tehessen. Lett volna ideje az új főrabbinak magyarul megtanulni, hisz husz éve eszi a magyar föld kenyerét. Nem az időhiány akadályozta őt a magyar nyelv tanulásában, hanem a lengyel zsidókban általánosságban meggyökeresedett ama fanatikus elv, hogy a magyar nyelv tudása, a magyar szó kiejtése bűn és pokolra kárhözható dolog. A most 28 éves fiatalembert 14 évvel ezelőtt, tehát 14 éves korában törvénytelenül összeadták egy oroszországi zsidó leánnyal. Ez is példaadó erkölcsöség a hívek részére.

Kegyelmességhez fordulunk — folytatják a kérelmezők panaszukukat, — hogy mentse meg városunkat, megyénket a vallási vaksötétségtől. Az új rabbi családját követve és tőle pártfogolva ösztönölte el megyénket a sok foglalkozás nélkül való lengyel zsidó. És ez nem ránk egyesekre jelent veszélyt, hanem az országra nézve is, mert ez elem a szószekekről hirdeti, hogy az iskolába járás az elkárhozással határos, vallás-erkölcsi alappal nem bír, visszatartó szókánsikat ráerőszakolják a kevésbé fanatikusokra is és így megakasztják a magyarosodást és a haladást.

Megszentségtelenítő előttük minden, a mi magyar, a mi nem faizmus, hanem fölvilágosultság. E miatt lett jellegzetessé

megyénkre, hogy hitsorsosaink nagy része a semmittevéstől él. És e foglalkozás nélkül valóságnak mi az eredménye? Az, hogy a vagyon, az élet, az erkölcs itt mindig veszélyben forog. Ezért itt aztán nagy a szegénység, rengeteg a bűnügy, nagy a romlottság és a korrupció.

A kérvényt Rosner Soma vezetése alatt 85 fölvilágosodott magyar zsidó irta alá és tiztagu küldöttség útján terjesztette föl a belügy és a kultuszminiszterhez.

Puky Gyula Szoboszlón.

Puky Gyula főispánnak szoboszlói látogatásáról és ünnepélyes fogadtatásáról még pótlólag alábbiakat jelenti szoboszlói levelezőnk: Puky Gyula főispán az egyéb látogatások során látogatást tett Hetey Ignác városi tiztaguésznél is. Erre vonatkozólag pedig a következőket veszi jegyzébe még, hogy az ebéd a lehető legkedélyesebb hangulatban folyt le. Puky főispán a banketten jelenlevők mindegyikével személyesen is megismerkedett és az itteni viszonyok felől kellőleg tájékozódott. Különösen jól esett neki a gazdaközönség tömeges jelenléte.

A Komjáthy-pár bucsuztatása.

Komjáthy János és felesége, mint művészek, kedvencei voltak a debreczeni színház látogató közönségnek. És ha a Komjáthy János igazgatói eljárása közben előfordulnak is nehézményelt esetek, ezeket Komjáthynek, mint tagadhatatlanul jeles művészek, nem írta a közönség soha rovására, még kevésbé Komjáthyné Závodszy Teréz urhölgynek, aki egyike a kiválóbb magyar művésznőinknek. Érthető tehát, hogy most midőn a több évi itt működés után bucsuznak a városból, e bucsu perczeit szeretetével édesíteni igyekeznek a művészet iránt hálás és előismerő közönség. A Komjáthy-pár május hó 10-dikén este bucsuzik a »Makranczos hölgyben« a közönségtől. Ezen bucsu előadást már korábban, esti hét órakor kezdik, mivel előadás után esti 9 órakor bucsu lakomat rendeznek a városi előkelőségek a távozó művészpár tiszteletére. E bucsu vacsora részvételi jegye 10 korona. Erre a társaság elsőbbségű tagjait is meghívják a rendezők, kiknek élén Komlóssy Arthur főjegyző, a színügyi bizottság elnöke, Oláh Károly tanácsnok, színházfelügyelő és Szabó Kálmán, színügyi bizottság jegyzője bucsúgölködnak, a kik a társas élet vezető elemeivel együtt, lelkesen törekednek arra, hogy e bucsuztató ünnepek méltók legyenek a kiváló művészpárthoz.

Kegyelem az örökös katona rabnak.

Ritka dolog történt az aradi katonai fegyházban, egy örökös rab kegyelmet kapott. Váradi Lajos, a boszniai okkupáció alkalmával életfogytig tartó fegyházra lett ítélve az akkori rögtön itélő hadbíró (statárium) által aránylag csekély vétsége miatt. Az ítélet óta, melyet még 1882-ben hoztak, Váradi az aradi várbeli fogház lakója. — Tekintettel azonban példás jó magaviseletére, szorgalmas igyekezetére, most kegyelmet

kapott. Szabadon bocsátották, hogy élvezze a drága szabadságot. A fegyházban megtanulta a kosárkötő mesterséget és ebből mintegy kétszáz korona pénzt keresett, tehát meg nem is üres kezzel indították haza, rég nem látott szülőföldjére.

A kegyelmet kapott feyencz 24 éves korában kezdte meg a rabságot. A boszniai hadjáratban vett részt mint közlegény s ekkor három társával szövetkezve egy törököt agyonverték és kifosztották. A töröktől nyolcezer forintot és egy láda aranyat raboltak el, melyet a merénylet után elástak. A töröknek még volt anyai ereje, hogy a gyilkos merényletről panaszt tegyen s a gyilkosokat meg aznap megtalálták, mert rajtuk kívül senki engedélyt nem kapott aznap a kimaradásra.

Ugyanekkor a törökök egy osztrák-magyar postát raboltak ki s annak vezetőjét, egy közös hadseregbeli őrmestert, agyonverték. A törökök erre azt az ajánlatot tették, hogy cseréljék ki a gyilkosokat. Az osztrák magyar katonai parancsnokság azonban nem fogadhatta el az ajánlatot s a törökkel tartott egy hónapi tárgyalás eredménytelensége után a négy magyar fiut perbe vonták. Staturum lévén, hamarosan ítéletet hoztak: a négy bűnös közül kettőt azonnal főbelőtték, kettőt pedig, köztük Váradit is, életfogytiglan tartó fegyházra ítélték. Váradit Lajost Aradra vitték, azóta ott raboskodott, másik társát pedig Komáromba vitték. Az a fegyházban renitens viselkedésű volt s egy ór ellenszegülésert agyonlőtte. A négy bűnös közül tehát csak Váradit maradt életben. Ez egyike volt a legjobb viseletű raboknak. Csécsi Imre aradi ev. ref. lelkész tizenhat év óta jár be a várhoz a református foglyokat lelkiükkel ellátni. Ennyi idő óta ismeri Váradit, aki a legvallásosabb feyencz volt. Nem tartotta magát bűnösnek, mert társait három ízben visszatartotta a gyilkosságtól s csak negyedszerre, mikor már gyávaságot vetettek a szemére, egyezett meg velük arra, hogy őrt áll, míg azok a rablást elvégzik. Két hónap óta, hogy a kegyelem megjött, Váradinak szabad volt szakallt és bajuszt növesztetni. Vasárnap szabadult a várból. A fegyház tisztjei kezét fogták a kiszabadult feyenczezel, ki volt társaitól érzékeny bucsuval vált meg. Délután első dolga volt szivart vásárolni s azután felkereste Csécsi Imre lelkészt, hogy megköszönje neki jószágát, melylyel tizenhat éven keresztül vigasztalta őt sűrű kétségbeesésében.

Utazási tuskék.

(Állandó rovat.)

Még mindig foly a szigorú vizsgálat a debreczeni véres pótválasztás ügyében. Hol a hiba, ki a bűnös; azt nehéz kiszűni. A sok katona nem oka, mert az ki van rendelve és sem a maga, sem a puská száján egyet sem szőlt, ha mindjárt föbe kollintottak is. Talán a maroknyi rendőr? Mit keres ott a rendőr, a hol annyi a huszar?! Simonffy polgármester és Végh kapitány a 2500 inast hibáztatja, kik akkor lájt jöttek sok kő(nyv)vel megrakodva az iskolából, no most az egyszer éppenséggel nincs igazuk, mert kérem alássan, minden „Tanuló csak jó házból felvétetik.” Ha tehát a szülői házat elhagyja a tanuló, akkor csak a mester felelős érte.

De utoljára ok sem hibásak, hiszen első sorban magok indultak doronggal hazakergetni az más hadat, de a katona kordontól ok sem indulhattak a megrémült, azóta már meg is bukott Dégenfeld főispán védelmére.

Sok év előtt a Csokonai szoborbizott-

ság elnöke Komlóssy Imre volt. A most felállítandó Szabadság-szobor bizottság elnöke az előbbeni fia, Arthur. Meglátjuk majd, melyik a nagyobb: Izsóé vagy Tóth Andráse? Lehet, hogy a mostani szép vis a vis is elég magas lesz, ha már mindkettő a Komlóssyak vállán épült. Mindenesetre háromszor emlékezetes lesz a hölgy alak, mert az Emlékkertben a szoknyas Hungária van hivatva Kossuth apánkra emlékeztetni. Hát Kossuth maga nem a Szabadság mintaképe?

Kossuth szobra nálunk azért késik, mert a Clevelandi pap előbb rendelte meg, de még H.-Nánás sem mondja: Na, na.

Hogy Kossuth-szobor lesz, arról kezeskedik az új polgármester, ha már sokan rég előfizettek nála. Simli M. lapján is az állott: Haladás! Tehat haladjunk és addig sort várjunk, továbbra ne alkalmatlankodjunk. Milyen jó is ott Amerikában lakni! Csak azért is kikell vándorolnunk, hogy érezes Kossuthot lássunk!

A Maurer-czigányok intermuros a Debreczenre előfizettek, hálából, hogy a Bakonyi beszédjét egész terjedelmében közölte. Hálások is lehetnek a nemes képviselő iránt, ki az országhazban a halálbüntetés ellen szőlt. Hat nincsen igazsága? Hat nem elég, hogy mi szegény vándor czigányok Isten kegyelméből lopunk, rabolunk, szabad e a gazdag államnak viszont a legdragább kincsünk-től — mit többé vissza nem adhat — megfosztani, ha mi Maurer fületlen findzsáját szó nélkül, a legnagyobb kezeséggel a rend őrség útján visszaszolgáltattuk. No meg csak a kellene, hogy a rég elveszett fülecskéért felakasztanának, mikor a zsandar éppen fülön fogott.

Hogy mi czigányok nem vétünk soha oly nagyot, mutatja, hogy mi nem szőkünk soha sem oly messzire mint Kecskeméthy és sós kenyérral mint a bárányt visszacsatogatnak, ki is foldozná aztán az üstöt és pusztitana a dögöt. Mióta a varjuk elpusztultak és mi befészkeljük magunkat, azóta nincsen már kolera, csak dögvész.

Gondy Károly.

Elmaradt bizottsági ülés.

A ma delutánra összehívott világitási szakbizottsági ülés, Balogh Mihály bizottsági tag halálosa miatt elmarad. Ez ülésen az üzleti szabályzat átdolgozását foganatosították volna, melyet a májusi közgyűlés elé kell terjeszteni.

Hány választó polgár van Debreczenben?

Debreczen választó polgárainak a száma az 1902-évre összeirt választók számával szemben az 1903-évre száporodik. 1902-évre 5298 választó volt összeirtva, 1903-ra pedig 5383 szavazó polgárt irtak össze. Érdekes e kimutatásnak azon része, mely az egyes kerületek szerint mutatja be az 1902, mint az 1903-években a szavazó polgárok megoszlását. Az I-ső kerületben 1902. évben, a Péterfián 858, a csapón 718, összesen 1576 szavazó polgár volt, ugyanitt az 1903-évre a Péterfián 826, a Csapón 800, összesen 1626 választó polgárt állapított meg a központi választmány. 1902-ben, a II-ik kerületben 735, a piacon 1216, összesen 1951 választó polgár volt, ugyanitt 1903-ra a Hatvan-utcán 766,

a piacon 1266, összesen 2032 választó lett megállapítva. Az 1902. évben, a III-dik kerületben a Kossuth-utcái részen 801, a Vargán 970, összesen 1771 választót állapítottak meg. 1903-ra a Kossuthon 735, a Vargán 990 összesen 1725 a választóknak az — ideiglenesen megállapított száma. — E szerint az 1903. évre 5383 Debreczenben az országgyűlési képviselőválasztásra jogosultak száma. Ezen érdekes hírrel kapcsolatosan közöljük a központi választmányának a névjegyzékre vonatkozó fontos hirdetőnyét, mely így hangzik:

Az 1874. évi XXXIII es az 1889: XV. t-cz. alapján értesítetnek az országgyűlési képviselőválasztásra jogosult lakosok, hogy az összeirtó küldöttségek által bemutatott névsor nyomán a választók 1903. évi ideiglenes névjegyzéke a központi választmány által összeállított, illetőleg kiigazított s ezen ideiglenes betűsoros névjegyzék valamint a kihagyottak névjegyzéke a városházánál a kis tenácteremben (Iső emelet 24. sz.) folyó évi május hó 5-től kezdve közszemlerekre kitétetik, hol is reggeli 8-12 óráig e névjegyzékek megtekinthetők; delután 2-6 óráig ugyanott le is másolhatók.

A névjegyzékek elleni felszólamlások a kitételől számított 10 nap alatt, vagyis május hó 16-tól kezdve megtekinthetők, s az azokra vonatkozó észrevételek május hó 16-tól 25-ig lesznek beadandók. Ugy a felszólamlások, mint az azokra vonatkozó észrevételek a központi választmányhoz intézve írásban adandók be és pedig a központi választmány elnökehez. A névjegyzék ellen saját személyét illetőleg bárki felszólalhat. Ezenkívül mindenkinek jogában áll azon választókerületben, melynek névjegyzékébe felvetetett, bármely jogtalan felvétel ellen, vagy kihagyás miatt felszólalni. Kelt Debreczen szab. kir. város központi választmányának 1603 április 14-én s folytatva tartott II-ik üléséből. Komlóssy Arihur, főjegyző, polgármester helyettes, a központi választmány helyettes elnöke. Szabó Kálmán, központi választmányi jegyző.

Városok értekezlete Szegeden.

Ma érkezett meg Győr város polgármesterének az átírata és meghívója Debreczenbe. Értesíti a város polgármesterét, hogy a városok értekezletét május 23-án, délelőtt nyitják meg és tartják meg a szegedi városháza nagytermében. A beküldött tárgysorozathoz Debreczen város is érdekelve van. Az egyik a külön városi törvény alkotása mellett indítandó mozgalomra vonatkozó indítvány, a másik Debreczen város meghívása, hogy az értekezletet a jövő évben Debreczenben tartsák meg.

A gazdasági-intéző bizottság a Hortobágyon.

Nem valami kellemes idő van most a Hortobágyon. Szeles, hűvös a május. Az öreg Pecze számadó csikós szerint „a tokaji hegy ilyenkor a szélfogó karám.” Ezt a leírást azért bocsátjuk előre, hogy a városi gazdasági intéző bizottság delután 3 órakor megy ki a Hortobágyra és három napig maradnak kint. A bika bírálatát ejlik meg és a gulyáknak, méneseknek az általános szemléjét. A bizottság vezetői Király Gyula tanácsnok és Szabó Kálmán bizottsági jegyző.

Debreczeni tisztok Münchenben.

A debreczeni helyőrségnek két törekvő, derék fiatal tisztje hosszabb szabadságot kért és a német nyelvtudásának tökéletesítése végett kiutazott Münchenbe. Az idegen államterületén polgári viselkedésben jártak tisztjeink és a bajor fővárosban a Debreczenben szabott polgári ruhájok mintájára más ruhát is akartak csináltatni. De meglepődtek, mert a müncheni német szabó mester töredelmesen vallotta be:

— En ilyen ruhát nem tudok csinálni, mert ez teljesen párisi szabású minta.

Midőn pedig a tisztok felvilágosították, hogy az elegáns ruha nem Párisban, de Debreczenben készült, ekkor a német azt sűtötte ki, hogy akkor Debreczen bizonyosan Franciaországban van.

Vigasztaló az esetben az, hogy bár a németek ma sem tudják merre fokszik a mi Debreczenünk, de a szabóink felől előismerik, hogy azok a párisiakkal is kiállanak a versenyt.

Az amerikaián elhunyt vészbiro rokonai.

Hirt adtunk az Amerikába emigrált, debreczeni származású hites ügyvéd, szabadság harca vészbiro, V a r g a Ferencz elhunytáról. Egyidejűleg megemlítettük, hogy az elhunyt emigránsnak már csak Nagyváradon él egy rokona. E hírünket a „Szabadság” helyreigazítja, illetőleg kiegészíti, ugyanis illetékes helyről vett értesülése szerint az elhunytak Debreczenben is van egy igen közeli rokona. A Clevelandban elhunyt Varga Ferencz unokaöccse, Varga Lajos nánsi lelkész, majd kollegiumi pénztárnok volt, a fia pedig, Varga Geza dr. Hajdúvármegyei tiszti főorvosa volt, elődje dr. Losonezy Almosnak. Ennek a Varga Géza-nak, ki 6—7 éve halt el, jelenleg is él itt Debreczenben egy nőtestvére szül. Varga Erzsébet. Ez az uriaszony előbb néhai Tóth Samuel egyházkerületi főjegyzőnek volt felesége. Első férje néhány éve elhalván, Liszka Nandornak, a jogakadémia nyugdíjazott professorának lett neje, mivel most is holdog házasságban él.

Balogh Mihály temetése.

Balogh Mihály építész, Debreczen város nyugalmazott főmérnökét délután temették el a Várad-utcai temetőbe. A város-házán ezt a gyászbeszédet hirdette a kitűzött fekete zászló.

Az új vasuti állomási épületek átadása.

Holnapra, május elsejére volt meghatározva, hogy a debreczeni díszes, nagy, új vasuti állomás épületeit átadják az építkező vállalkozók a királyi vasutaknak. — Ez az átadás azonban Balogh Mihály építővállalkozó bekövetkezett halálesete miatt elmarad. Az épületek kőműves munkája már be van fejezve, most a belső festésen dolgozik a jeles debreczeni vállalkozó Thieszen Arthur. — Az éttermet, és az érkezési csarnokot díszes freskókkal is ekitik. — A hatalmas étterem mennyezetének a festése már be van fejezve és minden helyiségben szorgosan folyik a festési munka, melyet június 15 re, tartozik Thieszen befejezni. A végleges, teljes átadás augusztus elsején lett. Június hó 1-én pedig a berendezési munkálatokra tartják meg az árajtást. Felemlítjük egyidejűleg azon értesülést is, hogy valótlán az a szenzációs híresztelés, mintha az immár forgalomnak

is átadott vasuti posta épület beakarna omlani. Ezen épület üledése következtében támadtak jelentéktelen repedések, de ezek veszedelem nélkül javíthatók.

Hajdúvármegye hódolata Rákóczi emlékének.

Hajdúvármegye állandó választmánya a hazafias Hevesvármegyei főiratot egyhangulag magáévá tette és elhatározta, hogy javasolni fogja a közgyűlés előtt, miszerint hasonló szellemű feliratot intézzenek a képviselőházhoz.

Debreczeni rövid hírek.

A drótosítót vége. Szomorú véget ért Kuznyák Vazul drótosítót Nagy pálinka barát volt. Tegnap megölte a mértéktelen élvezett pálinka. Összerogyott a Homokkerti utcán, a vasuti nagy átjáró hid övében és meghalt. Holttestét a közkörházba szállították. — **Király Ferencz** özvegye 201 kötetből álló könyvtart ajándékozott a gazdasági egyesületnek. — **A debreczeni öscollegium** ifjusága is küld képviselőket a kassai országos diák kongresszusra. Fráter elnök vezetésével 15 debreczeni akadémiai hallgató megy Kassára. **Elszabadult bika.** A Deák Ferencz-utcán nagy riadalmat okozott egy elszabadult bika. A 73—éves Balogh Józsefnét megterdelte. Az összetört öregot kocsin szállították homokkerti lakására.

Ritka szerencsése

van Gaedicke A. Budapest, Kossuth-Lajos utca 11. szám alatt létező bankházának, hol az osztálysorsjáték legutóbbi húzásánál a 100.000 koronás főnyereményt — imhol már harmadszor — nyerték. A szerencsétől annyira kegyelt gyűjtőde ezen kívül a múlt sorsjátékban már harmadszor fizette ki a 400.000 koronás főnyereményt.

FEKETE JAKAB uri divat, Kalap és fehérnemű üzletét (Debreczen Főter. kistemplom mellett) a tavasz folyamán fővárosi mintára átalakíttatja építkezés és helyszűke végett igen olcsó szolid szabott áron lehet vásárolni, a fenti legjobb hírnévnek örvendő cégénél, hol elismert legszebb férfi divat újdonságok dus választéka található.

Távirat.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, ápril 30.

Rákosi Viktor és a honvédelem ügye.

Rákosi Viktor, a hajdunánási kerület jeles képviselője ma újabb nagy hatású beszédet mondott az ország házban. Gyilkos gunnyal támadt Fehérváryék sárga-fekete seregére. Az óriás derűtség, a szünni nem akaró h lyeslés, a viharos éljenzés minduntalan megszakította a beszédét, midőn szellemes és gunyos, eredeti ötleteivel a tárcza védelmezőit szíven-szíven találta.

Telefon tudósításunk szerint előbb a néppárti Vilcek gróf és a Kossuth-párti Nessi Pál szólottak a honvédelmi ügyi tárcza tárgyalásához. Majd Rákosi Viktor szólalt fel a legnagyobb érdeklődés mellett.

Rákosi Viktor örömmel olvasta a lapokból, hogy Fejérváry a javulás útjára lépett (a miniszter betegségére czélozva), de most sajnálattal tapasztalja a honvédelmi költségvetésből, hogy Fejérváry a javulás útjáról ismét letért (nagy derűtség).

Majd áttért a hivatalos lap hirdetés rovatában közzétett királyi kőziratra, melyből azt látja, hogy Fejérváryt odafönt nagyon szeretik. Épp azért Fejérváry az az ember, a ki megmondhatná a királynak, hogy adja meg az önálló hadsereget, mert a dinasztia legfőbb támasza a magyar önálló hadsereg volna.

Es hogy világítsa fel az uralkodóházat, mintsem hogy a magyar nemzettől követeljük a német nyelvet, tanuljanak meg ők magyarul.

Majd Münniczhet figurázta ki szjos derűtséget keltve. Mert ugymond Pulszky halála óta Münnich felől tartják, hogy a házban a legnagyobb katonai kapacitás. Ez annyiban helyes is, hogy Münnich ahhoz a gárdához tartozik, a mely meg nem hal, de megadja magát minden kormányának. (Viharos derűtség.) Ezután a haditengerészet fejlesztésére követelt rengeteg összegre tért át 127 milliót követelnek 15 újabb hadi hajóra.

Szell Kálmán: Ez nem áll!

Rákosi Viktor: Idáig még nem czáfolták meg.

Pichler Győző: En már láttam is az új hadihajókat. (Nagy derűtség.)

Rákosi: Viktor ezután a hármas szövetségről beszélt, amelyben Ausztria-Magyarország éppoly szerepet játszik, a milyet legutóbb Goluchovszky játszott a bécsi zsoke klubban, a Szemere és Potocky gr. kártya asztalánál, t. i. g i b i e z e l. (Falrengető kacagás.) Addig mig azt látja, hogy az országból ezek vándorolnak ki, a mig látja a magyarság elszegényedését, addig nem szavazhatja meg a honvédelmi költségeket. Addig nem szavaz meg semmit, a mig nem adnak agyukat a honvédségnek, csak honvéd zenekart; mert az a zenekar is bármily szépen játszik is, mindig csak azt fuja: „Nesze semmi fogd meg jól!” Csatlakozik a Kossuth-párt határozati javaslatához. — (Szünni nem akaró viharos, lelkes éljenzés, taps. A képviselők Rákosi köré gyűlnek és mindenfelől üdvözlik.)

SZÍNHÁZ.**Somló Emma debreczeni vendég-szereplései.**

Egy debreczeni származású bájos fiatal asszonyka fog vendégszerepelni néhány napig szinpadunkon. Somló Emma asszony, mint az újabb magyar szinpad egyik sokat ígérő, kiváló tehetsége tünt fel már pályája kezdetén. A magyar szinpad eme csillagának a nevét, nagy művészi képességeit már előljáróban szárnyára emelte a hir. Mint a sokat emlegetett, nagy hatású darab, a „Hannele” czimszerepének személyesi-

Nagyerdei Vigadóban május hó elsején

reggel 5 órától kitzinó reggelikkel várja a t. kiránduló közönséget. Társas reggeli, ebéd és bankettek a lehető leggyorsabban és bármiméü nagyobb szabásban előnyös árak mellett szolgáltatnak. Minél tömegesebb látogatást kér tisztelettel Németh András és Tsa vendéglős.

Zene egész nap.

tője tűnt fel különösen, midőn is közönséget, kritikusokat egyformán elragadott. Most ez a kiváló tehetségű fiatal művész nő szülőföldje színpadán, a debreczeni színpadon mutatkozik be, a nálunk újdonság számba menő „Hannele” czinszerepében. Ezen bemutatkozást melegen ajánljuk a színház látogató közönség jóindulatu figyelmébe egyidejűleg alkalmoszerűnek tartjuk a tudós Beöthy Zsolt egyetemi tanárnak az előismerő írását közölni, mely anna idején a B. H.-ban jelent meg és mely a legkitűntetőbb előismerése művésznőnk kiváló tehetségének. — Beöthy Zsolt írásának ide vonatkozó része így hangzik:

És Hannele? Somló Emma kisasszony egy egészen fiatal színésznő játszotta, meg pedig méltón rá, hogy megnézzé mindenki, kit a magyar színművészet jövője érdekel. Nagy és fényes szemével, vékony és élesen metszett arcával, kicsiny és törekenyek latszó testével, mintha épen Mattern Hannelének született volna, Mintegy ezzel a szinte megdöbentően alkalmas képevel kezte meg játékat. A kezdőnek apróbb egyenetlenségeitől nem volt ment; de egészében és uralkodó mozzanataiban egy kétségte nélkül kiváló tehetséget nyilatkoztatott meg: érzelmi és értelmi erő s kifejező képesség tekintetében egyaránt: Mozdulatban és hangban tudott keresetlen és egyszerű lenni; egy estere majdnem elfelejtetni az iskolát s minden hatást képzeletének elevenességében és érzésének bensőségében keresni. Nem hiszem, hogy Hannele alakjának egy vonása igazabban és meghatóbban jelenhet meg a színpadon, mint a hogy ő bemutatta: a gyermek. Kelletlensége, féltelme, riadozása és boldogsága mind a tudatan, érzékeny, artatlan gyermeke. Látni kellett fokeppen két jelenetben. Az egyik, mikor reszeg kegyetlen atyja megjelenik az agyánál és ő menekülni akar előle, Mily igazán a sötétben kísértetekből megriadt, kétségbe-ső, tehetetlenségében tetova kapkodó gyermek sikoltozása, tantorgó menekülése, dadogó fogadkozása és kimerülése volt az. Másik a néma jelenet, mikor Krisztust halgatja. Tagra nyílt szemével, nyitva feledett ajakával, mintha beleje olvadt volna: a mesét hallgató, boldog gyermeknek elfeledhetetlen kepe. Mintha az egész színpadon az ő arca lett volna a legfényesebb; mennyit mondott némán, nem is tudásából, hanem érző szíveből!

Az államtitkár ur.

Bissonnak szellemes, de szemérmesnek épen nem mondható darabja került színre tegnap este — oktató célzattal. A meny nyíben egy műkedvelő társaság okulására adták elő első sorban. Nos hát, a műkedvelők tanultak is belőle. A szereplők közül Komjáthytól tanulhattak elegáns megjelenést és derült bonhomiót, Nagy Gyulától egy kis torzitással vegyes egyébként igen sikerült jellemrajzát a vidéki polgármesternek, Faragótól színpadi fesztelenségét és egészséges humort, Odrytól nem sokat tanulhattak, mert alakítása meglehetősen szintelen volt; a női szereplők közül Takács Mariskától semmit, Tóth Honkától merev testtartást és szükségtelen pózolásat. Szigeti Lujzától pedig a megszokott anyós alakok elég ügyes megrajzolását. Az egészről végül azt, hogy az ilyenfajta darabot vagy nagyon jól kell megjátszani, vagy sehogy sem.

(—s—c.)

Mig a legutóbbi időnkig egyetlen viz sem volt egészen biztosan adagolható a vérköpésben, szivhajban és asthmában szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kiderült, hogy ilyeneknek egyedül a

„MARGIT“
gyógyforrás Margittelep, Bereg megye

vize ajánlatos fogyasztásra, amely ezek mellett nemcsak a **hugyszervek betegségeiben** a legjobb víz, hanem a legkitűntetőbb **borviz** s enyhén sós ize miatt mindenki, meg a legkisebb gyermekek is a legszívesebben veszik magukhoz a **gyomor és légcsőhurutos** megbetegedéseinél.

Országos főraktár:

ÉDESKUTY L. Budapesten,

Cs. és kir. udv. szállító.

— **Ásványvíz nagykereskedő.** —

Kapható mindenütt.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar állami kötvények konvertálása.

Ma teszi közzé a Magyar Általános Hitelbank a 4 1/2%-os magyar állami kötvényeknek az 1902. évi magyar királyi adómentes 4%-os koronajáradék-kölcsön ellenében való konvertálására vonatkozó hirdetményt.

E szerint konvertálandók:

az 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsön,
az 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcson,
az 1888. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházás elsőbbségi kölcson,
az 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcsön,
a 4 1/2%-os magyar regale-kártalanítási kölcson-kötvények.

Ennek ellenében kiboecásra kerül K. 1.087.470.000 n. é. koronajáradék.

Ezen kötvények, valamint az azokon levő kamatszelvevények minden fennálló magyar bélyeg, illeték és adó alól fel vannak mentve, s azoknak a teljes bélyeg-, illeték- és adómentesség a jövőre nézve is biztosítottatik.

A kötvénybirtokos a minden év június és december 1-én esedékes kamatokat felveheti:

a m. kir. központi állampénztárnál Budapesten, a budapesti és zágrábi kir. állampénztáraknál, valamint

az összes m. kir. adóhivataloknál; azonkívül

Budapesten: a Magyar Általános Hitelbanknál, a Magyar Földhitelintézetnél, a Pesti hazai I. takarékpénztár egyesületnél, a Magyar leszámító és pénzváltó banknál, a Pesti magyar kereskedelmi banknál, a Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaságnál;

Bécsben: S. M. v. Rothschild bankháznál, a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe, a K. k. priv. allgemeine österreichische Boden-Credit-Anstalt című intézetnél és az Union-banknál.

valamint Berlinben, M. m. Frankfurtban, Hamburgban, Párisban, Brüsszelben és Amsterdamban.

A konvertálandó államkötvények birtokosainak a kicserélés a következő feltételek mellett ajánlottatik fel:

1. A kicserélés április hó 30. től május hó 10-ig történhetik.

2. A magyarországi kicserélési helyek a következők:

Budapesten { a magyar kir. központi állampénztár (pénzügyministeri palota.)
a magyar kir. állampénztár (fővámház),

az összes magyar kir. adóhivatalok, valamint Zágrábban a királyi állampénztár, az eszéki, gopspici, ogulini, pozsegi, varasdi és vukovari kir. adóhivatalok;

továbbá

a magyar kir. Postatakarékpénztár, a Magyar Általános Hitelbank, Pesten.

3. A konvertálandó kötvények következőképen fogadtatnak el fizetésüképen:

a) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsön-kötvény
100 ar frt tőke névértékért ar frt 100.50
ehhez adva az 1902. évi február 1-től 1902. évi június 31-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 1.875

összesen ar frt 102.375

100 ar frt 238 K 10 fillérrel számítva, tehát 243 K 75 f-el

b) 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcson-kötvény
100 ar frt tőke névértékért ar frt 100.50

ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os (5%-ból levonva 10%-jövdelmi adó) kamatok fejében 2.25

összesen ar frt 102.75

100 ar frt 238 K 10 fillérrel számítva, tehát 244 K 65 f-el

c) 1888. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcson kötvény
100 német bir. márkátőke névértékért M 100.—

ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 2.25

összesen M 102.25

100 márkát 117 kor. 60 fillérrel számítva, tehát 120 K 25 f-el

d) 1889. évi 4 1/2%-os magyar állam. ezüstkölcsön kötvény
100 frt tőke névértékért 200 K — f

ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 4 „ 50 „

összesen tehát 204 K 50 f-el

e) 4 1/2%-os magyar regale-kártalanítási kötvény
100 frt tőke névértékért 200 K — f

ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 4 „ 50 „

összesen tehát 204 K 50 f-el

Ezzel szemben az új 4%-os járadék-kölcsön-kötvények, a melyek az imént felsorolt címletek convertálására szolgálnak, 100 korona tőke névértékért

96 K 50 f-el

ehhez adva az 1901. évi december 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4%-os kamatok fejében

2 . 33 .

összesen tehát **98 K 83 f-el hozatnak számításba.**

A beszolgáltatott 4 1/2%-os, illetőleg 5%-os kötvények beszámítási értékének 4%-os koronajáradék-kötvényekkel ki nem egyenlítő részét a kicserélési helyek készpénzben fogják megtéríteni.

4. A kicserélendő kötvények a folyó kamatokról szóló szelvényekkel szállítandók be és pedig:

a 4 1/2%-os magyar államvasuti arany kölcson-kötvények 1902. évi augusztus 1-én esedékes szelvényekkel,

az 5%-os magyar keleti vasuti kölcson-kötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,

a 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcson-kötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,

a 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcson-kötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,

a 4 1/2%-os magyar regále kartalanítási kötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,

a melyek ellenében a kiszolgáltató, 4%-os koronajáradék-kötvényekről szóló ideiglenes elismervények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel lesznek ellátva. A mennyiben a kicserélendő darabok benyújtásánál azokon még nem esedékes szelvények hiányoznak, ily szelvények ellenértékét a benyújtó készpénzben kiegyenlíteni tartozik.

5. Kisorsolt és már esedékessé vált kötvények kicserélésre el nem fogadtnak, ellenben kisorsolt, de még esedékessé nem vált kötvények kicserélés tárgyát képezik.

6. A kicserélés végett bejelentett címletek beszolgáltatása, vagy az aláírással egyidejűleg, vagy a kicserélési határidő lejáratától számított negy hét alatt történik, az utóbbi esetben a kicserélési hely részéről elegendőnek tartott biztosíték letétele mellett.

7. A benyújtók a kicserélés végett benyújtott kötvényekről levélbeli igazolványt kapnak, a kiknek a benyújtás napjától számított 15 nap mulva az igazolvány visszaadása ellenében a 4% os járadék-kötvényekről kiállított ideiglenes elismervények a reájuk eső névértékben az esetleg járó készpénz kiegyenlítésével együtt kiadatnak.

8. Amennyiben a kicserélés végett benyújtott kötvények a német, francia, angol vagy németalföldi bélyegekkel vannak ellátva, a benyújtónak kívánságára az illető bélyeggel ellátott ideiglenes elismervények fognak kiszolgáltatottatni. Ilyen, valamely idegen bélyeggel viselő régi kötvények külön aláírási nyilatkozat kíséretében nyújtandók be.

Budapest, 1902. április 30-án.

Kátrány, karbolinium

a legjutányosabban kapható Félegyházi János fűszer üzletében a Piacz és Miklós utca sarkán.

Eladó. 2 db. vasesiga (Flaschenzuge) és körülbelől 100 m. csigakötél, kenderből és 2 fahasáb (Kloben) a cetthal kiállításban.

Kiadó lakás. Szép világos, ma gas, egészséges 2 vagy 3 szobás udvara lakás kiadó Darabos-u. 59 sz. a.

Mindazon zálogtárgyak,

melyeknek határideje lejárt, 1902. május 2-án d. u. 2 órakor iparhatósági kiküldött jelenléte ében nyilvánosan elfognak árvereztetni.

Debreczen, 1902. ápril 15.

Első debreczeni magán kézi zálog kölcsön intézet.

Piacz és Sz.-Anna sarok. Bemenet Szt.-Anna-u. 2-ik ajtó.

Rendkívüli szerencse BIHARI EDE

főurudájában, ahol eddig több mint

ÖT MILLIÓ

koronát fizettek ki, közötté

600,000 kor. a 69686. számra

600,000 kor. a 28718. számra

Nem kell gazdagnak lenni, hogy de általa meggazdagodhatunk! egy sorsjegyet vásároljunk.

SZERENCSE-NAPTÁR.

Január	Február	Márczius	Április	Május	Június	Július	Auguszt.	Szeptemb.	Oktober	Novemb.	Decemb.
1 87250	1 43337	1 28711	1 73744	1 57927	1 53445	1 29730	1 57388	1 29017	1 18429	1 69600	1 29651
2 88682	2 78682	2 25817	2 82430	2 34226	2 55655	2 73512	2 45796	2 14211	2 18429	2 23685	2 45783
3 23612	3 60627	3 28774	3 98450	3 31322	3 29077	3 23547	3 69396	3 45780	3 82670	3 63511	3 23739
4 23041	4 73723	4 45740	4 57869	4 82207	4 82434	4 57884	4 61454	4 69388	4 43311	4 43230	4 18430
5 35434	5 28655	5 43320	5 98448	5 18427	5 14110	5 61473	5 31398	5 95699	5 73741	5 53418	5 78036
6 29537	6 37810	6 25767	6 93647	6 43293	6 73724	6 69633	6 95625	6 31330	6 18438	6 57900	6 74501
7 37408	7 73667	7 28659	7 84424	7 45710	7 43336	7 82333	7 16305	7 45709	7 34230	7 69629	7 69656
8 23693	8 23738	8 43444	8 37964	8 23731	8 73661	8 55779	8 28606	8 45707	8 67337	8 57836	8 95696
9 23532	9 23736	9 23538	9 23522	9 23522	9 23522	9 23522	9 23522	9 23522	9 23522	9 23522	9 23522
10 69673	10 18411	10 69623	10 31307	10 23615	10 32400	10 37328	10 28603	10 18421	10 73649	10 73649	10 69673
11 95691	11 82414	11 45702	11 57860	11 69506	11 28742	11 34222	11 82383	11 82310	11 28716	11 28716	11 78015
12 95674	12 73622	12 45723	12 34296	12 95626	12 57843	12 14236	12 43408	12 73607	12 18441	12 45745	12 28040
13 73628	13 43236	13 23756	13 86546	13 98443	13 28673	13 78087	13 96671	13 73607	13 23832	13 69667	13 45773
14 45792	14 69640	14 57951	14 43227	14 23665	14 28673	14 15392	14 25809	14 82393	14 14171	14 69686	14 78009
15 25803	15 95680	15 28733	15 82449	15 45748	15 45800	15 14135	15 82354	15 23600	15 69635	15 25821	15 14231
16 25840	16 14125	16 69561	16 73546	16 57909	16 34235	16 14170	16 69685	16 61484	16 14133	16 73618	16 69582
17 69690	17 37829	17 18400	17 82471	17 23783	17 82207	17 95602	17 23611	17 82401	17 45713	17 82485	17 18449
18 57979	18 34149	18 23504	18 82391	18 43235	18 73542	18 23628	18 14268	18 23689	18 78006	18 53444	18 23749
19 82325	19 15349	19 55817	19 43274	19 45722	19 23582	19 14144	19 36614	19 82484	19 57880	19 95606	19 65642
20 45759	20 45791	20 82430	20 23506	20 31318	20 73228	20 69570	20 69570	20 69570	20 73747	20 69567	20 23724
21 57900	21 14279	21 69582	21 69582	21 45736	21 78070	21 78070	21 14236	21 14236	21 57832	21 69567	21 23724
22 14265	22 73647	22 62749	22 63423	22 23623	22 69550	22 25706	22 14283	22 95607	22 57830	22 69567	22 55698
23 98432	23 69524	23 69605	23 82352	23 34221	23 57976	23 14249	23 82338	23 23715	23 69574	23 57954	23 86503
24 69550	24 61478	24 14101	24 78044	24 95686	24 78080	24 18421	24 23652	24 14215	24 23650	24 73740	24 69691
25 62744	25 38408	25 43310	25 43212	25 23674	25 69610	25 23678	25 95655	25 69563	25 78075	25 82301	25 43412
26 23792	26 43345	26 57882	26 31310	26 82342	26 14192	26 98415	26 34224	26 82412	26 80500	26 25831	26 95670
27 73650	27 69516	27 57899	27 73613	27 14113	27 69642	27 86539	27 61461	27 25842	27 73619	27 63420	27 65412
28 95680	28 86534	28 18408	28 31296	28 57930	28 69555	28 82332	28 82460	28 78062	28 23736	28 78064	28 98430
29 78088	29 23700	29 23700	29 69543	29 43240	29 14193	29 69620	29 45730	29 45730	29 23641	29 23641	29 78028
30 73530	30 73632	30 73632	30 73632	30 98417	30 43440	30 23641	30 18421	30 23600	30 18440	30 53435	30 82330
31 45757	31 23792	31 23792	31 31244	31 31244	31 23680	31 23680	31 73545	31 23517	31 23517	31 31234	31 31234

Mikor van a születésnapom?

Mindenki azt a számot vásárolja, amely véletlenül a neve- vagy születésnapjára fel van jegyezve. Ezen számokból nemcsak egész sorsjegy, de 1/2, 1/4, 1/8 is kapható. Csak azon legrosszabb esetben küldök hasonló számot, ha a kért szám már el volna adva.

Az I. osztályu sorsjegyek ára :

egy nyolczad (1/8) —.75 frt vagy 1.50 k. | egy negyed (1/4) 1.50 forint vagy 3.— k.
egy fél (1/2) 3.— " " 6.— " | egy egész (1) 6.— " " 12.— "

Eredeti sorsjegyeket utánvétellel vagy a betétösszeg előzetes beküldése ellenében küldök. Minden rendeléshez a hivatalos tervet ingyen mellöklem. A hivatalos nyeremény jegyzéket huzás után azonnal küldöm. Sziveskedjék megrendeléseit azonnal, de legkésőbb

f. é. május hó 3-ig

alóírt szerenczés főelárusítóhoz juttatni.

BIHARI EDE

Budapest, Városház-utca 14.

A czethal kiállítás

visszavonhatlanul csakis vasárnap

május 4-ig marad nyitva.

Minden egyéb már tudva van.

A m. kir. szab. osztályosorsjátéknak,
a világ e legesélydusabb sorsjátékának
nyeremény-táblázata.

100000 sorsjegy 50000 nyeremény
Minden második sorsjegy nyer.
Legnagyobb nyeremény esetleg

1 millió korona.

1 jutalom	60000
1 nyer. á	40000
1 „ „	20000
2 „ „	10000
1 „ „	9000
1 „ „	8000
1 „ „	7000
2 „ „	6000
1 „ „	4000
1 „ „	3000
1 „ „	2500
7 „ „	2000
3 „ „	1500
31 „ „	1000
67 „ „	500
3 „ „	300
432 „ „	200
763 „ „	100
1238 „ „	50
90 „ „	30
31700 „ „	20
3900 „ „	17
4900 „ „	13
50 „ „	10
3900 „ „	8
2900 „ „	4
50.000 nyer. és jut. összegben.	18.160.000

A nyeremények készpénzben fizetnek ki.

Ha önnek

magy. kir. szab. osztályosorsjátékban

eddig nem volt szerencsése, úgy kísértse azt meg a
rendkívül szerencsés, világszerte ismeretes
szerencse-gyűjtődémben.

Én kimutathatom, hogy eddig a legtöbb nyereményt
fizettem ki.

A 10. m. kir. szab. osztályosorsjátékhoz,

melynek

I. osztályu huzása 1902. május 22-én és 23-án

tartatik meg

ajánlok eredeti egész fél negyed nyolczad sorsjegyet
sorsjegyeket: 12.— 6.— 3.— 150 koronáért

az összeg beküldése ellenében vagy utánvételt. Hi-
vatalos tervet ingyen küldök. Megrendelések közvet-
lenül hozzám intézendők.

GAEDICKE A.

BUDAPEST

IV. Kossuth-Lajos-utca II.

Április hó 5 én a

100.000 koronás főnyeremény

immár harmadszor jutott gyűjtődémnek osztályrészesül.

12 milliót

fizettem ki

t. vevőimnek, köztük a kö-
vetkező főnyereményeket:

60000 kor.	62551 sz.
40000 „	33464 „
40000 „	11119 „
40000 „	28916 „
10000 „	42758 „
10000 „	49878 „
10000 „	87991 „
70000 „	60912 „
60000 „	78863 „
60000 „	82528 „
60000 „	97263 „
30000 „	6920 „
30000 „	38691 „
30000 „	90964 „
25000 „	23481 „
25000 „	30049 „
20000 „	28950 „
20000 „	33402 „
20000 „	35862 „
20000 „	44410 „
20000 „	78781 „
20000 „	78848 „
20000 „	88874 „
15000 „	57734 „
15000 „	77950 „
15000 „	82506 „

Nálam nyerték

A legujabb

női ruhaszövetek, delain,
batist, zephir és minden-
féle mosóruha kelmék
óriási választékban

raktárra érkeztek

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utócai cégnél
Kistemplom bazár.

Turul permetező.

A jelenkor legjobb

peronospóra permetezője

javított alakban, 1902. Modell, fényesen ki-
állotta a próbát. Teljesen szilárd, réz alkat-
részekkel, egy perc alatt kivehető szél-
karámmal. Könnyű, jó és biztos munka.

Kapható

Kontsek Géza

magkereskedésében, Kossuth utca 7.

Egy bolthelyiség

azonnal kiadó

WIENER ADOLF

ponyva és zsákkölcsönző
üzletében

Kossuth-utca 27 szám.

Tavaszi és nyári idény

1900.

Valódi brünni szövetek.

Egyszelvény 3.10 mt. (frt 2.75, 3.70, 4.80 jó
hosszu, teljes uri öl- „ 6.— és 6.90 jobb
tönyt (kabát, nadrág) „ 7.75 finom
mellény) ad ára csak „ 6.65 finomabb
„ 10.— legfinomabb

Egy szelvény fekete szalon öltönyhöz 10 frt, valamint felöltő
szövetek, turista lödönök, legfinomabb kangarókat stb.
küld gyári áron a valódiságáról és szoliditásáról jól ismert
postógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Mintahú szállításiért jótállás. A
maganfelek előnyei tetemesek, szöveteket közvetlenül fenti
csegtől a gyárhelyiségéből rendelni

Megérkeztek

a legjobb tavaszi ujdonságok

női divatszövetekben

Bluz selymekben, Tennis, Chiné és
De laine szövetekben, napernyőkben

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen. Rózsater.

Legolcsóbb

bevásárlási forrása a

vasáru

és konyhafelszerelési cikkeknél.

Nánássy Lajos

vasüzlete. főtér. Keresk. és Iparkamara
épület 69 szám.

Ahol a tisztviselők, tanárok és vasutasok %
engedményben részesülnek. — Kereskedők,
iparosok és földbirtokosok részére a legol-
csóbb napi folyó árakat számítom.